

Гречко А.В.
асистент ФММ, НТУУ «КПІ»
Матвієнко О.В.
студент ФММ, НТУУ «КПІ»

СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто проблему стратегічного управління витратами підприємств, визначено роль та місце управлінського обліку в системі стратегічного управління витратами та запропоновано модель розроблення та реалізації стратегії зниження витрат на підприємствах.

It is studied the enterprise costs strategic management problem, determined the role and the place of the management accounting in the costs strategic management system and propounded the model of the enterprise reducing costs strategy development and implementation.

Ключові слова: стратегічне управління, витрати, модель, стратегічний підхід.

Вступ. Стратегічне управління базується на вивченні відносин, які можна охарактеризувати за допомогою системи “середовище – організація”. Більшість нині існуючих концепцій управління розглядає організацію як відкриту систему, яка постійно взаємодіє з окремими елементами зовнішнього середовища: іншими організаціями, банками, організаціями, що належать до соціально-політичних та економічних інституцій держави, місцевих органів тощо і дає змогу організаціям підтримувати більш-менш стійке становище, виживати в умовах, що постійно змінюються [1].

Різні підходи до побудови системи стратегічного управління потребують чіткого уявлення про переваги цього явища в діяльності окремих підприємств, які в загальному вигляді можна сформулювати відповідно до мети стратегічного управління.

Питання стратегічного управління досліджується багатьма вітчизняними науковцями, серед яких: В.О. Василенко, Т.І. Ткаченко, І.А. Бланк, В.Г. Герасимчук, Г.І. Кіндрацька, О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник та ін. Також дана тема широко розглядається і в працях іноземних авторів, а саме: І. Ансофф, М.Е. Портер, Е. Кемпбелл, К. Саммерс Лачс, А.А. Томпсон, А.Дж. Стрикленд та ін.

Постановка завдання. Метою даної роботи є визначення сутності поняття “стратегічне управління витратами”, визначення складових елементів, переваг та недоліків моделі стратегічного управління витратами, а також напрями оптимізації та удосконалення даної моделі.

Результати дослідження. Стратегічне управління витратами – це динамічний процес аналізу витрат, вибору стратегії, планування, реалізації, контролю та гнучкого коригування розроблених планів. Об’єктами

стратегічного управління є їх рівень, формування і структура, метою - їх зниження.

Так само як важко уявити собі два однакові підприємства, неможливо створити тотожні системи стратегічного управління. Характерні особливості системи стратегічного управління підприємства залежать від взаємодії таких чинників:

- галузевої належності;
- розмірів підприємства (залежно від галузевих особливостей);
- типу виробництва, рівня спеціалізації, концентрації та кооперації;
- характеристик виробничого потенціалу;
- наявності (відсутності) науково-технічного потенціалу;
- рівня розвитку управління;
- рівня кваліфікації персоналу тощо.

Модель стратегічного управління витратами, на нашу думку, повинна охоплювати такі складові:

1. облік та аналіз витрат підприємства;
2. формулювання стратегічних альтернатив та вибір стратегії;
3. планування та прогнозування рівня витрат;
4. оптимізація та контроль процесу формування витрат;
5. виявлення відхилень від планових показників та ідентифікація причин таких відхилень, їх нейтралізація або врахування;
6. пошук та кількісна оцінка резервів зменшення витрат суб'єкта господарювання, визначення, обґрунтування та запуск механізмів їх мобілізації;
7. контроль виконання та гнучке коригування розроблених планів.

Центральне місце в системі стратегічного управління витратами посідає процес стратегічного планування і прогнозування.

Планування витрат на довгостроковий період передбачає досягнення їх оптимального рівня, внаслідок чого можливе зниження витрат та використання резервів з метою здобуття конкурентної переваги. Складанню плану витрат передують їх попередній аналіз, в процесі якого з'ясовуються тенденції в динаміці витрат та фактори, що вплинули на їх зміну. Надалі плануванню підлягає послідовність конкретних дій із забезпечення реалізації поставлених цілей та мети, яку вони конкретизують.

Процес прогнозування в системі стратегічного планування витрат дає змогу виявити існуючі проблеми і базується на аналізі господарської діяльності підприємства. Прогнозування витрат сприяє уточненню стратегії їх зниження, що довго може залишатися незмінною, а іноді уточнюватись в результаті щорічної перевірки її спрямованості.

Вивчення економічної літератури показало, що різні аспекти управління витратами розглядалися в багатьох працях [3].

Побудову та вдосконалення стратегічного підходу щодо управління витратами на підприємствах пропонується здійснювати шляхом:

- виділення основних понять і процедур, системи управління витратами;

- виявлення існуючих проблем формування та контролю витрат на підприємстві;
- формування моделі управління витратами з урахуванням особливостей галузі та підприємства;
- побудови інформаційної системи;
- адаптації документообороту до обраної інформаційної системи;
- розподілу відповідальності за формування витрат та створення механізму мотивації і стимулювання їх зниження.

Основні поняття та процедури в стратегічній системі управління витратами розглядаються за трьома напрямками:

- планування витрат;
- облік та план - фактний контроль витрат;
- корегуючий вплив на процес формування витрат.

Планування витрат передбачає такі дії:

- складання класифікації витрат;
- визначення норм витрат ресурсів, виходячи із запланованого обсягу випуску продукції та необхідності підтримки оптимального режиму роботи технологічного обладнання;
- розрахунок вартості витрат на основі даних про заплановані витрати ресурсів та існуючі ціни на них;
- визначення умов, за яких можлива економія ресурсів або допустима їх перевитрата порівняно з нормами;
- розробка програми ресурсозбереження;
- складання плану-кошторису на витратному горизонті планування.

У наш час актуальною проблемою забезпечення ефективної роботи й конкурентоспроможності підприємств є побудова такої системи управлінського обліку, яка надавала б зовнішню і внутрішню інформацію для забезпечення потреб не тільки виробництва, а й маркетингу, керування дослідженнями й іншими функціями бізнесу. Така інформація дає змогу аналізувати діяльність зі врахуванням як поточних, так і довгострокових цілей, формувати відомості про ключові фактори успіху: витрати, якість, час тощо. Відтак, дедалі частіше управлінський облік розглядають як рядову процесу стратегічного управління, що пов'язано, насамперед, з посиленням ролі стратегічного управління в умовах глобальних змін у технологіях і системах управління [3].

Також треба підкреслити, що спрямовуючи свою управлінську діяльність на вирішення, відзначених пріоритетністю поточних завдань, керівники підприємства водночас повинні мислити бізнес-перспективами ними керованих організацій, як цього вимагають умови господарювання. У цьому контексті завдання, що вирішуються в процесі поточної діяльності, повинні підпорядковуватись досягненню стратегічної мети і цілей підприємства. Тільки така система управління може бути основою розвитку організації.

Необхідно відзначити, що дотепер застосовувані на підприємствах системи управління витратами виявились неефективними, що проявилось у зростанні як загального їх рівня, так і рівня непродуктивних оперативних витрат [4].

Висновки. Отже, стратегічний підхід управління витратами націлений на постійний пошук і виявлення резервів економії ресурсів, нормування їх витрат, планування, облік та аналіз витрат за їх видами, стимулювання ресурсозбереження і зниження витрат з метою підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Перелік посилань

1. Горелкіна А.Л. Оптимізація системи управління витратами// Державне управління. 2006, № 2. – С. 251-255.

2. Белоусова І. Проблеми впровадження управлінського обліку на підприємствах// Бухгалтерський облік і аудит. - 2005, № 5. - С. 30-34.

3. Шандора Н.В. Методичні основи організації управління витратами// Фінанси України. - 2003. - №12. - с.53-57.

4. Партин О.Г., Ясінська І. А. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Menegment/2009_647/28.pdf

Змієнко М.О.

асистент ФММ, НТУУ «КПІ»

Гордєєв В.І.

студент ФММ, НТУУ «КПІ»

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ У ВИРОБНИЧІ ФОНДИ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто показники оцінки економічної ефективності інвестицій. Запропоновано комплексну систему показників первинної оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів будь-якого типу у виробничі фонди підприємств.

In the article it is considered indexes of estimation of economic efficiency of investments. Prepositional to use complex system of indexes of primary estimation of economic efficiency of investment projects of any type in the productions funds of enterprise.

Ключові слова: виробничі фонди, інвестиційний проект, показники оцінки, первинна оцінка.

Вступ. Розвиток ринкової економіки потребує від підприємств підвищення ефективності господарської діяльності та покращення конкурентоспроможності продукції (послуг). Досягнення цієї мети неможливе без аналізу значної кількості факторів і пов'язано як із загальною організацією виробництва, фінансовими можливостями, так і з рівнем технологічного оснащення підприємства [1].

Внаслідок того, що виробничі фонди безпосередньо забезпечують виробництво продукції, вони впливають на результати виробничої діяльності